

සැගවුණු සවිඥානික නිරීක්ෂකයා

සවිඥානික නිරීක්ෂකයකුගෙන් තොරව ලෝකයක් නො පවතියි. ලෝකය යනු අන්කිසිවක් නොව අප විසින් ලෝකය යැයි නිර්මාණය කෙරී ඇති දැනුම ය. ලෝකය පිළිබඳ ව අප විසින් නිර්මාණය කෙරී ඇති තොරතුරු, ප්‍රවාද සංකල්ප ආදී සියලුම ලෝකය ගැන අප විසින් සකස්කෙරී ඇති දැනුම ය. අපෙන්, එනම් නිරීක්ෂකයාගෙන්, තොරව ලෝකයක් ඇතැයි ඊනියා ද්‍රව්‍යවැදිත් හෝ වෙනත් අය හෝ කියන්නේ නම් ඒ ඔවුන් විසින් ලෝකයට දෙනු ලබන දැනුම වෙයි. එනම් ඒ ඔවුන් තමන්ගේ ලෝකය නිර්මාණයකරන අයුරු ය. අප බොහෝ විට සඳහන්කර ඇති පරිදි නිරීක්ෂකයකුගෙන් තොරව ලෝකයක් ඇති බව කිසිදිනක කිසිවකුටවත් නිරීක්ෂකයකුගෙන් තොරව පෙන්වීමට නොව සඳහන්කිරීමට වුවද නො හැකි ය. බටහිර විද්‍යාවේ එක් ප්‍රධාන ප්‍රශ්නයක් වනුයේ නිරීක්ෂකයා පිළිබඳ පැහැදිලි විවරණයක් නො කිරීම ය. එහි නිරීක්ෂකයකු උපකල්පනය කෙරෙයි. එහෙත් ඒ නිරීක්ෂකයා ඇති වන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි නො කෙරෙයි. එමෙන් ම නිරීක්ෂකයා සවිඥානික ද එසේත් නැත්නම් ඒ ගහක් ගලක් වැනි අවිඥානික ද්‍රව්‍යයක් විය හැකි ද යන්න ද පැහැදිලි නො කෙරෙයි. එහෙත් බොහෝ විට සැගවෙන්නේ නිරීක්ෂකයා අවිඥානික ද්‍රව්‍යයක් වුවද විය හැකි බව ය.

නිව්ටෝනියා යාන්ත්‍රිකයෙහි අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවක් යනු සවිඥානික නිරීක්ෂකයකුගේ සමුද්දේශ රාමුවක් විය යුතු නො වෙයි. අවිඥානික ද්‍රව්‍යයකට වුව ද සමුද්දේශ රාමුවක් තිබිය හැකි ය. මෙහි දී බටහිර විද්‍යාවෙහි කෙරෙන උපකල්පනයක් වෙයි. එනම් ඒ අවිඥානික ද්‍රව්‍යයෙහි සමුද්දේශ රාමුවෙහි ද දැනුම විවරණය කිරීමට එහි සවිඥානික මිනිසකු සැගවී සිටින්නේ යැයි කෙරෙන උපකල්පනය ය. ඒ උපකල්පනය ප්‍රකාශිතව නොකෙරෙන්නක් වෙයි. අවිඥානික A නම් වස්තුවක සමුද්දේශ රාමුවෙහි වෙනත් B නම් වස්තුවක ප්‍රවේගය නිරීක්ෂනය කෙරෙන්නේ යැයි සිතමු. මෙහි A වස්තුවට සාපේක්ෂව B වස්තුවෙහි ප්‍රවේගය යන්නෙන් අදහස් කෙරෙන්නේ A වස්තුව සමග ඇති මිනිසකුට සාපේක්ෂ ප්‍රවේගය මිස අන් කිසිවක් නො වෙයි. එහෙත් ඒ බව නිව්ටෝනියා යාන්ත්‍රිකයෙහි නො කියැවෙයි. තවත් වස්තුවක ප්‍රවේගයක් පිළිබඳ ව ගහක් හෝ ගලක් හෝ දන්නේ කුමක් ද? ප්‍රවේගය යන්න ගහකට හෝ ගලකට නොව මිනිසකු නොවන සත්ත්වයකුට වුව ද ගෝචර වන්නක් නො වෙයි. මිනිසුන් අතරින් ද ප්‍රවේගය යන්නෙන් යමක් තේරුම්ගත හැක්කේ අඩුම තරමින් භෞතික විද්‍යාව ගැන යමක් දන්නා අයකුට ය. අනෙක් අයට වැඩිම වශයෙන් ගතහොත් යම තේරුම්කර ගැබෙන්නේ ප්‍රවේගය යන පදයෙන් නොව වේගය යන පදයෙන් ය.

සෑම අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවක ම එක්තරා ආකාරයකින් ගත්කල බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයකු සැගවී සිටින්නේ යැයි උපකල්පනය කෙරෙන බව පැහැදිලි ය. මේ රාමුවල කියැවෙන්නේ බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයන්ගේ දැනුම මිස ඊනියා වාස්තවික ලෝකයක දැනුමක් නො වෙයි. එසේ නොවන්නේ යැයි යම් කෙනකු කීව ද අපට අසන්නට ඇත්තේ ගහක් හෝ ගලක් හෝ ප්‍රවේගය යන්නෙන් දන්නේ කුමක් ද යන්න ය. අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවල දෙවියන් වහන්සේ නමින් සවිඥානික යම කිසිවකු සිටින්නේ යැයි උපකල්පනය කළ ද ඒ දෙවියන් වහන්සේ ලවා ද කියවා ගන්නේ බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයන්ගේ දැනුම ය.

ඇතැම්කු කියනු ඇත්තේ ගහකට සාපේක්ෂව ගලකට හෝ වෙනත් එවැනි වස්තුවකට හෝ ප්‍රවේගයක් තිබිය හැකි බව ය. ගහක මුල සිට ඇතට විසිකරන ලද ගලක් ගහකට සාපේක්ෂව වලනය නොවන්නේ දැයි කිසිවකුට ඇසිය හැකි ය. ගල ගහෙන් ඇතට යන බව සැබෑ ය. එහෙත් මගේ ප්‍රශ්නය ගහ ඒ බව දන්නේ ද යන්න ය. ගහෙන් ඇතට ගල යන බව දන්නේ අප මිස ගහ නො වෙයි. අපි අපේ දැනුමක් ගහට ආරෝපනය කර ගහට සාපේක්ෂව ගලෙහි චලිතය ගැන කතාකරමු. ප්‍රායෝගිකව ගත්කල ඉන් ප්‍රතිඵල අත්වන බව පැහැදිලි ය. එහෙත් ප්‍රශ්නය එය නො වෙයි. සංකල්පීය වශයෙන් ගත්කල ගහට සාපේක්ෂව ගලෙහි ප්‍රවේගය යන්නෙන් අප අදහස්කරන්නේ කුමක් ද යන්න අපේ ගැටළුව වෙයි. අප එවැනි වාක්‍යයකින් අදහස්කරන්නේ ගසේ කොහේ හෝ සැගවී සිටින, ප්‍රවේගය යන සංකල්පය ගැන වැටහීමක් ඇති, සවිඥානික නිරීක්ෂකයකුට සාපේක්ෂව ගලෙහි ප්‍රවේගය කුමක් ද යන්න ය. එසේ සිටින නිරීක්ෂකයා ලවා අපි අපේ දැනුම ප්‍රකාශකරවා ගන්නෙමු. අවසාන වශයෙන් ගත්කල දෙවියන් වහන්සේ ද සවිඥානික නිරීක්ෂකයකු ලෙස ගෙන දෙවියන් වහන්සේ ලවා ද බටහිර භෞතික විද්‍යාඥයන්ගේ දැනුම ප්‍රකාශ කර ගැනෙයි.

එය බරහිටි භෞතික විද්‍යාඥයන්ට හා භෞතික විද්‍යාවට පමණක් සීමා වූ ප්‍රශ්නයක් ද නො වෙයි. දෙවියන් වහන්සේ යන්න යම් මිනිසුන්ගේ දැනුමක් වන බැවින් ඒ ඒ අදාළ අවස්ථාවෙහි දෙවියන් වහන්සේගේ දැනුම ලෙස ප්‍රකාශ වන්නේ ඒ ඒ මිනිසුන්ගේ දැනුම ය. දෙවියන් වහන්සේගේ දැනුම මේ යැයි කීමට සමත් කිසිවකු සිටින්නේ ද? ඇතැම් මිනිසුන් දෙවියන් වහන්සේට ආරෝපනය කරන්නේ තමන්ගේ දැනුම මිස අන් කිසිවක් නො වෙයි. ඊනියා වාස්තවික යථාර්ථයක් ගැන විශ්වාස කරන ද්‍රව්‍යවාදියා කරන්නේ කුමක් ද? ද්‍රව්‍යවාදියා මෙහි දී ප්‍රකාශ කරන්නේ ලෝකය පිළිබඳ තමා විසින් දරනු ලබන මතය වෙයි. තමාගෙන් තොරව ලෝකයක් පවතින්නේ යැයි ද්‍රව්‍යවාදියා සිතයි. මෙය දැනුමක් බැවින් ඒ දන්නා අයකු සිටිය යුතු ය. එහෙත් ද්‍රව්‍යවාදියාට අනුව එලෙස තමා හෝ වෙනත් මිනිස් නිරීක්ෂකයකු සිටීම අවශ්‍ය නො වෙයි. ඒ එසේ වුවත් කමින් සඳහන්කර ඇති පරිදි දැනුමක් තිබිය හැක්කේ දැනුම ලබන්නකු සිටින්නේ නම් ය. දැනුම ලබන්නකු නොමැතිව දැනුමක් නැත. එබැවින් මෙහි දී ද්‍රව්‍යවාදියා තමා දැනුම ලබන්නා යැයි නොකියන්නේ නම් කැමැත්තෙන් හෝ අකමැත්තෙන් හෝ සවිඥානිකව හෝ අවිඥානිකව හෝ ඒ දැනුම ලබන සවිඥානික දෙවියන් වහන්සේ කෙනකු උපකල්පනය කළ යුතු වෙයි. එහෙත් එලෙස දෙවියන් වහන්සේ කෙනකු උපකල්පනය කර ඒ දෙවියන් වහන්සේ ලවා ප්‍රකාශ කෙරෙනුයේ ලෝකය පිළිබඳ ද්‍රව්‍යවාදියාගේ දැනුම මිස අන්කිසිවක් නො වෙයි.

තමන්ගෙන් තොර ලෝකයක් ඇති බව සඳහන්වන දැනුම තමාගේ නොව ඊනියා වාස්තවික දැනුමක් යැයි ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා ද්‍රව්‍යවාදියාට කටයුතු රාශියක් කිරීමට සිදුවෙයි. ඒ කටයුතු එකිනෙකට පරස්පර වෙයි. ද්‍රව්‍යවාදියා ඒ දැනුම තමාගේ දැනුම බව ප්‍රකාශ කෙළේ නම් මේ කිසි කරදරයක් නැත. එහෙත් එසේ ගත් කල ඒ තවදුරටත් වාස්තවික යැයි කීමට නො හැකි ය. බරහිටි ද්‍රව්‍යවාදී විද්‍යාඥයන් සිටින්නේ මානසික අවුල් භාවයක ය. ඔවුන්ට වාස්තවික දැනුමක් ඇතැයි කීමට සිදුවෙයි. එහෙත් ඔවුන් නොදන්නා කාරනය නම් වාස්තවික දැනුම වාස්තවිකව ප්‍රකාශ නොකළ හැකි බව ය.

දැන් අපි නැවත වරක් අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමු පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට යමු. අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවක් යම් යම් දේ දැනගැනීමට, තොරතුරු එකතුකිරීමට යොදා ගැනෙන බව අමතක නොකළ යුතු ය. මේ ඕනෑම අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවක් වෙනත් අවස්ථිති රාමුවකට සාපේක්ෂව ඒකාකාර වෙනස්කින් ගමන්කරයි. එක් අවස්ථිති රාමුවක් දන්නේ නම් තවත් අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමු ලක්ෂ සංඛ්‍යාවක් නිර්මාණය කරගත හැකි ය. ඒ පළමු අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවට සාපේක්ෂව ඒකාකාර ප්‍රවේශයෙන් වලනගවන සමුද්දේශ රාමු සැලකීමෙන් ය. මෙහි දී ඉහත සඳහන්කළ අයුරින් ඒ සමුද්දේශ රාමුවල සවිඥානික නිරීක්ෂකයන් සැඟවී සිටින බව ද අමතක නොකළ යුතු ය. ඒ කෙසේ වෙතත් මූලික ප්‍රශ්නයක් වනුයේ එක් අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවක් හෝ සොයාගන්නේ කෙසේ ද යන්න ය. අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවකට සාපේක්ෂව ඇත තිබෙන තාරකා නිසලව ඇතැයි කීමෙන් ප්‍රශ්නය නො විසඳෙයි. ඒ පිළිතුර අනුව යම සමුද්දේශ රාමුවකට සාපේක්ෂව ඇත තිබෙන තාරකා නිසල නම් ඒ සමුද්දේශ රාමුව අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුවක් වෙයි. එහෙත් මෙහි දී ගැටළුව වන්නේ ඇත තිබෙන තාරකා යනු කවරේ දැයි නිශ්චිතව සඳහන් නොකිරීම ය.

ඇත තිබෙන කිසිම තාරකාවක් අප අසල ඇති සමුද්දේශ රාමුවකට සාපේක්ෂව නිසලව නැත. ඇතට යත්ම තාරකා නිසලව ඇතැයි පෙනී ගිය ද ඒ එසේ නොවන බව දැන් බරහිටි විද්‍යාඥයෝ දනිති. විශ්වයේ ප්‍රකාරණය සමග ඇත තිබෙන තාරකාවල දුර වැඩිවත්ම ඒ වඩා වැඩි වෙනසක් අපේ ඇතට යන බව බරහිටි විශ්ව විද්‍යාවේ කියැවෙයි. එසේ නම් ඇත ඇති නිසල තාරකා යන්න හුදු සිතිවිල්ලක් පමණක් වෙයි. එලෙස ඇත ඇති තාරකා නිසලව ඇතැයි කිවහැකි සමුද්දේශ රාමුවක් වී නම් එය මූලික අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුව ලෙස ගෙන එයට සාපේක්ෂව (එනම් එහි වූ සැඟවුණු නිරීක්ෂකයාට සාපේක්ෂව) ඒකාකාර ප්‍රවේශවලින් වලනගවන රාමු ද අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමු ලෙස ගත හැකිව තිබුණි.

මේ මූලික අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුව ලබාගන්නා තවත් ක්‍රමයක් ගැන නිවැරදිව භෞතික විද්‍යාවෙහි සඳහන් වෙයි. ඒ සියළු වස්තූන්ගෙන් (විකිරණ හා සියළු ද්‍රව්‍ය) තොර අවකාශය පළමු අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුව ලෙස ගැනීම ය. ඉන්පසු එයට සාපේක්ෂව ඒකාකාර ප්‍රවේශවලින් වලනගවන සමුද්දේශ රාමු අනෙක් අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමු ලෙස ගතහැකි යැයි කියැවුණි. ඒ පළමු නැත්නම් මූලික අවස්ථිති සමුද්දේශ රාමුව වූ අවකාශයට නිරපේක්ෂ අවකාශය

(absolute space) යැයි කියැවිණි. එහෙත් නැවතත් ප්‍රශ්නයක් විය. එනම් මේ නිරපේක්ෂ අවකාශය නිරීක්ෂණය කරන්නේ කෙසේ ද යන්න ය.

කලින් සඳහන්කර ඇති අයුරින් මේ ප්‍රශ්නය දාර්ශනික ලෙස ඇසූ තැනැත්තා වූයේ අරනස්ට් මාක් නම් විද්වතා ය. ඔහු පෙන්වා දුන්නේ නිරපේක්ෂ අවකාශය යන්න හිස් සංකල්පයක් බව ය. මෙහි දී අප මාක් පඬිවරයා කීවේ කුමක් ද යන්න තේරුම් ගතයුතුව ඇත. එය ඉන්ද්‍රියානුභූතවාදය (positivism) නමින් හැඳින්වෙන දර්ශනයෙහි පදනමෙහි ද වෙයි. මෙහි දී මාක් පඬිවරයා කියා සිටි කරුණ වූයේ භෞතික විද්‍යාවේ පැහැදිලිකිරීම් නිරීක්ෂණය කළ හැකි සංකල්ප පමණක් ආධාර කරගනිමින් කළයුතු බව ය.

මාක් විද්වතා නිරීක්ෂණය කළ හැකි සංකල්ප ලෙස හැඳින්වූයේ ඉන්ද්‍රිය ගෝචර සංකල්ප ය. ඉන්ද්‍රිය ගෝචර නොවන සංකල්ප මනෝමූලික යැයි ඔහු විසින් සලකන ලද බව පෙනී යයි. නිරපේක්ෂ අවකාශය යන්න නිරීක්ෂණය කළ හැකි වුවක් නො වෙයි. එයට හේතුව ඒ නිරීක්ෂණය කිරීමට නිරීක්ෂකයකු හිස වහාම ඒ තවදුරටත් නිරපේක්ෂ අවකාශය නොවීම ය. නිරපේක්ෂ අවකාශයෙහි කිසිම දූව්‍යයක්, විකිරණයක් තිබිය නො හැකි ය. එසේ නම් එහි නිරීක්ෂකයකු ද සිටිය හැකි නො වෙයි. මේ නිරීක්ෂකයා සවිඥානික ද නැත් ද යන්න මෙහි දී වැදගත් නො වෙයි. එයට හේතුව සවිඥානික වුව ද අවිඥානික වුව ද නිරීක්ෂකයකු සිටීම මගින් නිරපේක්ෂ අවකාශය නැති වී යෑම ය. අපේ ඉහත සඳහන් විශ්ලේෂණය අනුව නිරීක්ෂකයා සවිඥානික වන්නේ ය යන්න නිවැරදිව භෞතික විද්‍යාවට අදාළ නැති වුව ද මාක් පඬිවරයාට නම් එහි වැදගත්කමක් තිබූ බවට සැකයක් තිබිය හැකි නො වෙයි. ඔහු නිතරම ඉන්ද්‍රිය ගෝචර සංකල්ප ගැන සඳහන්කිරීම එයට හේතුව වෙයි. ඉන්ද්‍රිය ගෝචර සංකල්ප තිබිය හැක්කේ සවිඥානික නිරීක්ෂකයන්ට ය.

මහාචාර්ය නමින් ද සිල්වා